

110 ÉVES A PESTÚJHELYI ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÍRTA: Szunyogh László

*„Mert iskolákra oly nagy szükség van, és oly sokféle a haszon, mely az iskoláktól származik, hogy vannak, sőt érzéketlennek kell lennie annak, aki ezt magától föl nem fogja, be nem látja.”
Apáczai Csere János (1625–1659)*

Az emberi tevékenység bonyolult szerkezeti összefüggéseiben az oktatásnak fontos feladata van. A nevelés-oktatás szervezeti kereteinek megteremtése, oktatási rendszerek kiépítése a fejlett társadalmak jellemzője. Magyarországon már az államalapítás korai időszakában több iskola alakult és kezdte meg működését. A társadalmi fejlődés minden területén jól képzett emberekre van szükség, a tanítás – tanulás pedig az erre a célra kialakított speciális rendszerben, az iskolában volt a leghatékonyabb. Az iskolának, mint szellemi központnak szűkebb és tágabb értelemben kultúrateremtő, település-megtartó, település-fejlesztő szerepe is meghatározó.

Széchenyi-telep létrehozása (1897. január 1.) idejében komoly remények éltek az alapító atyák gondolataiban, hogy ezen a területen hamarosan házak fognak „kinőni” a zombékos, homokos pusztaságon. Az előkészületek megtörténtek, hiszen egy 1898-ban készült térképen láthatjuk a település parcellázását, az utcákat, a telkeket, tereket. A korabeli dokumentumok, újságcikkek ugyanakkor sokat írtak a tervezett település külső megjelenéséről így igazából nem lehetett biztos, legalábbis kétséges volt, hogy ideális terep lesz-e az építkezésekre. Kinek lett igaza? Az hamarosan kiderült, hiszen ebben az időben Pest lakossága erőteljesen növekedett, sokan költöztek

a közeli településekre és vásároltak lakótelkeket parcellázások során. A pestkörnyéki falvak, községek fejlődtek, lélekszámuk növekedett. Joggal mondhatjuk, hogy ebben az időszakban kezdődött a későbbi Budapest agglomerizációs fejlődése. Rákospalota előnyös földrajzi, közlekedési helyzete alapján élt is ezzel a lehetőséggel, ezáltal jelentős bevételekre tett szert a határparcellázások során, valamint a váci vasútvonallal melletti területek értékesítéséből.

1898 januárjában már 126 telek elkel, elkezdődtek az építkezések, 1906-ra több mint 1000 házhely értékesítését tervezték. Nagyjából egyforma nagyságúakat, szorosan egymás mellett, vonalzóval, sakktáblaszerűen felosztott utcák sorát álmodták meg. Csak egy nagyobb a Livia (*Pestújhelyi tér*) és két kisebb teret terveztek közintézmény és iskola nélkül.

A betelepülők létszáma lassan-lassan növekedett, a házak azonban nem az elképzelt ütemben épültek. Néhány év alatt, 1905-1906-ig csak egy-két száz épület készült el, a település létszámának rohamos növekedése az 1908-1910-es évektől jellemző. A kedvező feltételek – építési kölcsön, törlesztési futamidő hossza – lehetőséget adott kispénzű, szegényebb családok otthonteremtési

vágyainak. Így nagyon sok munkáscsalád is érkezett honfoglalóként Széchenyi-telepre.

A beköltöző gyermekes családoknak iskolára volt szükségük. Rákospalota nagyon messze volt, a gazdagabb családok gyermekei budapesti iskolákba jártak, de a szegényebb gyerekeknek erre nem volt lehetősége. Gondoljunk csak az utazási problémákra, hiszen kiépített közlekedési hálózat még kezdetlegesnek volt mondható, és az iskolahálózatot Rákospalotán sem értékelhetjük elfogadhatónak abban az időben.

Magyarország oktatáspolitikájában a századforduló idején az Eötvös-féle népoktatási törvény volt érvényben. 1868-ban a kiegyezés után, Eötvös József kultuszminisztersége alatt fogadták el ezt a nagyon fontos, társadalmi szinten jelentős törvényt.

Az 1868-as /XXXIII./ törvény a népoktatást állami feladattá tette, meghatározta a legfontosabb feladatokat, célokat, szabályozta a maximális

osztálylétszámot, a középfokú oktatást és bevezette az érettségit.

Az oktatási intézményrendszer alapjai az elemi iskolák voltak, melyek négy, illetve hat évfolyamból álltak. A tanulók hat éves korukban kezdhették az elemi, 12 éves koruk után, ha nem tanultak tovább még 3 évig elvileg kötelező volt un. ismétlő foglalkozáson részt venniük.

A tanulók a népiskola /elemi/ négy osztályának elvégzésével általában befejezték tanulmányaikat, tíz évesen dolgozni kezdtek. Ezek a fiatalok elsősorban a szegényebb rétegekből kerültek ki, a mezőgazdaságban, kisiparban, szolgáltatásban találtak munkát.

A továbbtanulni vágyók, a közép és a felsőosztály gyermekei a négy osztályos polgári iskolákban illetve a gimnáziumokban folytathatták tanulmányaikat.

A törvény előírta, hogy azokat a településeket, amelyek legalább 30 tanköteles gyermek él, és korábban nem volt iskola, kötelező elemi népiskolát létrehozni.

A pestújhelyi elemi iskola tanítói kara. Év.n.

A RÁKOSPALOTAI MŰZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL

Széchenyi-telepen 1905-ben, Rákospalota meglehetősen távoli, egyre jobban beépülő részén már régen nem 30 fő, hanem több mint 100 tanköteles gyermek élt. A törvény szerint bizony népiskola alapítása indokolt lett volna. Az érdekesség az, hogy Rákospalotán sem volt községi elemi iskola! A meglévő elemi iskolákat a különböző egyházi felekezetek tartották fenn. Az iskolafenntartók körében még magániskolák játszottak szerepet.

1905-ben nyílt meg az első községi elemi iskola Palotán. Két bérelt helyiségben, 150 tanulóval kezdődött meg a tanítás. Mai szemmel furcsa és szinte elképzelhetetlenek az akkori viszonyok, de az egységes állami iskolarendszer, az Eötvös-féle reform megvalósítása az egész ország vonatkozásában nehézségekkel küzdött. A századfordulón sok helyen csak egytanítós, osztatlan, egy tantermes iskolák működtek, az egy tanteremben négy évfolyam együtt, akár száz gyermek is szorongott a padokban. Mivel Széchenyi-telepen nem működött egyház, iskolát Rákospalotának kellett volna alapítania.

1906. december 3. jelentős nap, megindul az elemi iskolai oktatás két bérelt teremben, két tanítóval, 171 tanulóval! Rögtön látható, hogy bizony már a megnyitás napján kinőtte az iskola a férőhelyét, ám mégis biztató lépés volt ez a jövő generáció számára.

A tanítás Halmai Károly és Schwarz Ilona tanítók vezetésével, 99 fiú és 72 leány részvételével indult meg. A Pamuk-féle ház, László utca 3. szám alatti (mai Szücs István utca) bérlemény annyira szűknek bizonyult hogy a következő

évben (1907), egy újabb helyiséget kellett bérelni, valamint még egy fő tanítót is alkalmaztak. A most már három tanteremben 161 fiút és 155 leányt kellett elhelyezni. A bérelt tanterem a Margit utcában (a mai Csorvás u.) egyik házában volt.

Ebben az időben már érezhető volt, hogy hamarosan, néhány év alatt Széchenyi-telep lakossága nagy mértékben növekedni fog, a település rohamos fejlődésével, a gyermeklétszám emelkedésével az iskolafenntartó nem zárkozhatott el új megoldástól, iskola építésétől. A gyermekek érdeke, de főleg a lakosság szorgos sürgetése okán, no meg a törvényi előírások miatt 1908 őszére elkészült a vadonatúj négy tantermes községi elemi iskola földszintes épülete. Megjegyzendő, hogy ugyanebben az évben kapott Rákospalota is új elemi iskolát, szükségessége szintén hasonló okok miatt történt. Az Eötvös-Károlyi utca (mai Rádda u.) sarkán átadott épület 6 tantermes volt.

Az Adria – Andrassy utcai (mai Pestújhegyi út) sarkán felépült iskola első igazgatója Halmai Károly lett, a tantestület 8 fős volt a tanévnyitáskor. Ha a tanulói létszámot nézzük, reménytelennek tűnt, hogy a törvényszerinti előírásoknak megfelelően egy-egy osztálynak a létszáma 50 fő alatt legyen. A folyamat megállíthatatlan volt, a létszámadatokat elemezve, egyre több iskolaköteles gyermeket kellett fogadni. Egy új település feszítő gondja volt ez, hiszen 1910-re a lakosság összlétszáma 5.547 főre emelkedett. Mindez hozzávetőlegesen 10 év alatt!

Az iskolai létszámadatok változásai is követik a népmozgalmi adatokat.

	1908/ 1909	1909/ 1910	1910/ 1911	1914/ 15
tanerők létszáma	8	10	10	12
tanteremek száma	4	6	12	15
tanulók összlétszáma		42	719	885
osztályok létszáma	4	6	12	15
átlagos oszt. létszám		90	70	59
I. fiú		80	90	145
I. leány		55	71	90
II. fiú		71	94	77
II. leány		68	67	100
III. fiú		56	74	64
III. leány		62	75	97
IV.-V.-VI. fiú		82	109+	183++
IV.-V.-VI. leány		69	139+	129++
összesen fiú		289	367	469
összesen leány		253	352	416

(+, ++ az itt feltüntetett adatok több osztályra vonatkoznak, évfolyami összesítést mutat)

A jelentős létszámnövekedés miatt ismételten szükségessé vált két új tanterem bérlése, melyet az iskolával szembeni házban oldottak meg. Itt teljesíthetett szolgálatot az a két tanító is, akikkel bővült a tantestület.

Az elemi iskolai tantervek központi feladata az írás-olvasás és a számolás megtanítása. Az iskolai tankötelezettség előírásának következtében megkezdődhetett az a folyamat, melynek a vége az analfabétizmus felszámolása. Jelentős volt az 1908-ban hozott törvény, mely szerint a népoktatást ingyenessé tették. Az itt elsajátított alapok adtak lehetőséget a továbblépésre, a polgári iskola, vagy a

gimnázium osztályainak elvégzésére. A négy-hat elemi után különféle szakirányú képzések is folytak az 1872-es ipartörvény után szerveződött a kötelező tanoncoktatás, a mezőgazdaságban földműves-iskolákban képeztek elsősorban a fiúkat.

A lányok elsősorban a polgári elvégzése után gimnáziumokban, kereskedelmi iskolákban, stb tanulhattak.

Az iskolarendszer magasabb szintjén a gimnáziumokban és a reáliskolákban lehetett érettségit tenni, majd a továbbiakban egyetemi, illetve főiskolai képzésekben tanulni.

Széchenyi-telepen ekkor még csak községi elemi népiskola működött. Az itt élők nem voltak megelégedve helyzetükkel, nem csak az iskolai zsúfoltság okozott gondot, de önállósági mozgalom indult, 1908-tól megpróbált a telep elszakadni Rákospalotától.

A rég óhajtott vagy 1910-ben valósult meg, Széchenyi-telep különvált Rákospalotától, önálló községgé válhatott Pestújhely néven. A két éve épült népiskola immár az új község tulajdonába került minden fenntartási kötelezettségével, annak terheivel, irdatlan tanulói létszámával és egyéb gondjaival.

Ebben a tanévben 773 gyermek járt iskolába, ezért újabb tanteremek megnyitására volt szükség. Ideiglenes megoldás született, az iskola udvarán lévő két altiszti lakást alakították át tantermekké. Az önállóság pénz nélkül, kis költségvetéssel nem sokat ért, iskolafenntartásra, fejlesztésre semmiképpen sem jutott. A súlyos és szinte megoldhatatlan feladatot dr. Szűcs István miniszteri osztálytanácsos oldotta meg. Hivatali beosztá-

sának kedvező helyzeti adottságát kihasználva eredményes közbenjárásának köszönhetően a községi fenntartású iskola állami kezelésbe került át. A létrejött iskola-fenntartási szerződés értelmében a

- közoktatásügyi kormány 11 főre emelte a tanerők létszámát,
- a község feladata pedig a dologi kiadások, a különféle beszerzések, épületbővítések fedezése, 5 %-os iskolai pótdadók kifizetése volt.

Az iskola szakmai működését a tanítás és rend tekintetében a tanfelügyelői vizsgálatok megfelelőnek nyilvánították, de már egy 1910. májusi jegyzőkönyvben dr. Petri Mór királyi tanácsos a következő hiánypótlásokat és intézkedéseket írt elő: *„a községi iskola a következő tanévre... A megfelelő helyiségeken kívül 6 tanteremmel kibővíthető, illetve a község másik részében, pl a Madách u. és Budapesti sugárút sarkán egy hat tanteremmel ellátott új iskola építendő úgy, hogy ott egy igazgatói lakás is legyen... így a szanatórium innen eső részén*

is volna 6 tanterem, s a tülso részén szintén 6. Az iskola úgy építendő, hogy az a szaporulat szerint mindig kibővíthető legyen, az építendő új iskolához 800 négyszögöles telek szükséges, valamint a mostani iskolához is szükséges az Adria utca felőli részen hozzászerezni. Azonban, ha a külön iskola építésének ez idő szerint áthidalhatatlan akadályai volnának, úgy a meglevő iskolaépületre ugyancsak szeptember 1-ig emelet építendő.”

Értjük mi a szakfelügyelő úr elképzeléseit, hogyan lehetne javítani az oktatás feltételrendszerét, értették az új községi előljárók is, de a jegyzőkönyvben leírtakat lehetetlenség volt megvalósítani, főleg nem néhány hónap alatt. A költségvetés szűkös volta miatt, a következő években csak újabb helyiségeket tudott bérelni a fenntartó, így némileg enyhíteni tudta az iskolai zsúfoltságot.

A község közben folyamatosan fejlődött, a lakosság száma jelentősen növekedett, az iskolabő-

A Pestújrósi sic! községi elemi iskola IV-VI.évfolyamos fiúosztálya az 1909-1910.tanévben

A RÁKOSPALOTAI MŰZEUUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL

vítés elodázhatatlan feladattá vált. A Pestújhely c. társadalmi közlöny így írt az 1913. évi helyzetről:

„A mai állapot már teljesen tűrhetetlen. Egy-egy osztályba 80-90 gyermek van bepréselve, és váltakozó tanítással lehet csak valahogyan a tan-köteleseknek helyet adni az iskolában, ami sem egészségügyi szempontból, sem egyéb okoknál fogva nem lehet sokáig tartható állapot. A község kötelezettséget vállalt az állammal szemben, hogy három éven belül gondoskodik megfelelő iskolaépületről, és a három év már lejárt, a tanfelügyelőség erősen követeli az iskola építését.”

Mai ésszel meseszerűnek, vagy elképesztőnek tűnik a leírás, a felelősök testközelből érezhették a gondokat. Az optimális megoldásról több alternatívában gondolkodtak a korabeli önkormányzat tagjai, vita volt arról, hogy új iskolaépület épüljön, vagy a „régit” bővítsék... 1913-ban elhatározták, hogy új iskola számára telket vásárolnak, ezért 50 ezer korona államsegélyért folyamodtak. A kultuszminisztérium Szücs István közbenjárására 70 000 korona összeget ítélt meg.

Felgyorsultak az események, az 1913. dec. 27-i közgyűlés határozata alapján 5.202 koronáért az iskola melletti 204 négyszögöles telket egy új iskola felépítéséhez 1915-ben vásároltak egy 600 négyszögöles telket 18.600 korona összegért a Madách utcában.

Már-már úgy látszott, hogy megvalósulhatnak Petri Mór tanfelügyelő úr „határozatai” azonban egyrészt az önkormányzati tagok véleménykülönbségei miatt, de főleg az I. világháború kitörésének következtében a téma lekerült a napirendről. A háborús évek és a rövid tanács-

köztársasági „intermezzós” időszak után újra felvetődött a közoktatás ügye.

1919-ben kettéválasztották az iskolát, fiú és leány iskolára. A fiú iskola élére Gyurcsovecz Károlyt nevezték ki. A képviselőtestület két újabb telket vásárolt meg a Pestújhelyi úton, valamint hozzájárult ahhoz is, hogy a pénzügyminisztérium által kilátásba helyezett 2 millió korona államkölcsönt iskolaépítésre használja fel. Ez az összeg valószínűleg nem lehetett elég, az építkezés elkezdéséhez, mert az események csak 1924 májusában fordultak a végleges megoldás felé.

A vallás és közoktatási miniszter az állami elemi iskola emeletráépítéséhez 40 millió korona államsegélyt adományozott, továbbá engedélyezte a három iskolatelek és a Tátra utcai épület eladását és, azt is hogy az ebből befolyt összeget iskola építésére használhassák fel. Megbízta továbbá Dr. Szücs István miniszteri osztálytanácsost az építési ügyek intézésével és felügyeletével.

A község lelkesedett, a képviselőtestület immár teljes egyetértésben munkálkodott az elfogadott terv megvalósításán. További 150 millió korona államkölcsönt vettek fel, a beruházást pedig helyi iparosok bevonásával végezték. Példátlanul rövid idő elteltével, 1925. október negyedikén ünnepélyes keretek között adták át az emelettel bővített 10 osztályos iskolát.

Megvalósult egy álom: 1200 tanköteles gyermek egy, központi épületben tanulhatott az 1925/26-os tanévtől.

Rakssányi Elemér, az általa írt Pestújhely község monográfiájában a következőképpen értékelte az eseményt:

„A képviselőtestület valóban kiváló példáját mutatta a népnevelés szeretetének s ebbéli kötelezettségei átérzésének, amely nemes tulajdonságok tették lehetővé, hogy a község lakossága, s évenként mintegy 1200 tanköteles gyermek pompásan felszerelt magas színvonalú, szakszerűen berendezett, modern népnevelési intézmények erkölcsi és szellemi birtokába jutott, amelynek elbírálásánál nemcsak a többszörösen meghatározódott anyagi befektetés, hanem a belőlem sugárzó szellemi tőke mutatja a mérleget és az igazi értéket.

25 év telt el a széchenyi-telepi kicsi, egy tantermes „iskola” megnyitásától. Vajon mit érezhetett Halmai Károly igazgató-tanító úr akkor?

Mekkora különbség volt a földszintes bérelt László utcai helyiség és az L alakú emeletes iskolaépület tömbje között 1906-ban 171 gyermek lépett be az ajtón, az új iskolaépületbe már 1200 tanuló tódult a kapun keresztül... 1906-ban két tanító kezdett, az újban a tantestület létszáma már 20 fő. Az építkezés csak 1930-ban fejeződött be, a tornaterem és színpad átadásával.

	1919/ 20	1922/ 23	1925/ 26	1930/ 31
tanulók összlétszáma	1065	906	1180	1036
osztályok létszáma	19	20	25	27
átlagos oszt. létszám	56	55	47	38

1932/33. tanévben az addig a két külön igazgatóság alatt működő fiú és leányiskolát összevonták, igazgatójának Bódy Ottót nevezték ki. (Halmai Károly, az iskola első tanító-igazgatója meghalt, Gyurcsovecz Károly nyugdíjba vonult.)

Az új igazgatónak is sok teendője akadt, különféle átalakítási munkálatokat végzett, melynek eredményeként a tantermek száma növekedett, jobb körülmények között folyhatott a nevelés-oktatás. A tanulói létszám emelkedése megállt, sőt az 5. és 6. évfolyamon erőteljesen le is csökkent. Ennek oka, hogy felépült Pestújhelyen a polgári iskola új épülete, a jobb képességű diákok az elemi 4. osztályának befejeztével a polgáriban folytathatták tanulmányaikat. Az 1925-1930-as évek között a polgáriban, a fiú és leányiskolák 600 fő körüli tanulót számláltak.

Az elemi iskola az 1930-1940-es években került abba a helyzetbe, hogy zsúfoltság nélkül, az eredményes tanítás feltételeként, nyugodt körülmények között dolgozhatott. A történelem újra közbeszólt, kitört a II. világháború.

Létszámadatok az 1930-1940-es években

	1936/37	1944/45
osztályok száma	22	10
össz. létszám	984	253
átlagos oszt. létszám	45	25

A II. világháború befejezésével, a károk helyreállítása után új alapokon kezdődhetett meg az oktatás. Az 1945/46. tanévben az iskolarendszeri változások következtében 8 évfolyamos

általános iskolává alakult az elemi. Az átszervezés hasonlóan a többi intézmény esetében nehézségekkel járt. Az iskolai tanulólétszám nagyon lecsökkent, köszönhetően a háborúnak – ám az ötvenes évektől a gyermeklétszám újra emelkedett. Az ún. Ratkó-korszak gyermekei Pestújhelyen is nagy létszámú osztályokat eredményeztek.

Az államosítási törvény nem okozott különösebb gondot, hiszen az iskola állami fenntartású intézmény volt 1910 óta, hála dr. Szücs Istvánnak...

A kötelezően előírt vagyonleltár nyilvánartása alapján tudjuk, hogy 16 tanteremből, 1 tanácsteremből, 1 irodahelyiségből, 2x 1 szoba-konyhás lakóhelyiségből valamint 4 használhatatlan mellékhelyiségből állt az iskolai épület - meglehetősen lepusztult állapotok lehettek. A „Dolgozók az iskoláért „ mozgalom segítségével a hibák kijavítása megtörtént, de újra és újra előkerültek azok a problémák melyek a magas létszámból és az épület állagának minőségéből következtek. Az ötvenes években 700-800 fő, a hatvanas években is 700 körüli volt a létszám. Az intenzív használat folyamatosan rongálta a berendezéseket, az épületet.

Nem lehetett tovább halogatni a felújítást, ami 1963 nyarára fejeződött be. A körülmények javultak ugyan, de a jó minőségű oktató-nevelő munkához a feltételek nem nagyon változtak. Még mindig kevés volt a tanterem, a szertárhelyiségek hiányoztak, nem volt fizika-kémia előadó, műhelyterem, napközi otthoni helyiségek, mozgalmi szoba és zeneszoba. A megoldások csak

részlegesen lehettek, tanulócsoportok csökkentése és a tanári ebédlő megszüntetése nem orvosolta a gondokat.

1960/61-es tanévben a Pestújhelyiben tanultak a legtöbben a kerület iskolái közül. 1967-től indult az ének-zene tagozat.

Jelentősebb létszámadatok

	1944/ 45	1955/ 56	1961/ 62	1968/ 69
össz. tanulói létszám	253 (133) fiú 199 (120) leány	261 fiú 583 leány	734	511
osztályok száma	10	21	21	17
átlagos osztálylétszám	25	35	35	30

az 1944/45. adatoknál a zárójelben a csak beírt tanulók száma, nem végeztek el az évfolyamot az iskolában az alsó tagozaton vegyes osztályok, felsőben csak lányok tanultak. A fiúknak a felső tagozatra a „Doktorba” kellett átmenniük.

Újpalota építkezéseinek befejeztével sor kerülhetett az addig háttérbe szorított intézmények gondjainak orvoslására. A XV. kerületi Tanács Műszaki Osztálya vizsgálatából kiderült, hogy az épület állapota elfogadhatatlan, átépítésre van szükség. 1985-1988-ig tartottak a munkálatok.

Az iskola osztályai három különböző helyen működtek meglehetősen nehéz körülmények

között. Ez az időszak komoly megpróbáltatása volt a tantestületnek, diáknak egyaránt. Csak türelemmel, kitartással, sok-sok megértéssel lehetett átvészelni a három évet.

1988. december 6-án értek véget a viszonytagságok. Az új iskolaépület szinte teljes egészében átalakult. A Pestújhelyi úti szárny csak kis mértékben változott, az Adria utcai oldalon történtek a lényeges építészeti megoldások. Az iskolaépület bejárata, udvari belső kijárata újszerűen lett kialakítva. A tornaterem az első emeletre került az öltözőkkel, mosdókkal, alatta tantermeket alakítottak ki, a későbbiekben itt lett a könyvtár. Ebédlő és konyha, nagy aula, kisebb tanterme, valamint irodák és szertárak is helyet kaptak az épületben. Az iskola alapterülete lényegesen nagyobb lett. Az udvar területe bővült, aszfalt-borítású kézilabda pálya készült labdafogó kerítéssel.

1988 után már jelentősebb változás nem történt, 2004-ben átadásra került a volt gondnoki lakásból kialakított modern felszerelésű természettudományi előadóterem.

Az 1989 utáni évek a rendszerváltás időszaka. Több változás történt az iskolarendszer szerkezetében. Az szabad iskolaválasztás lehetősége, a nevelési-oktatási intézmények szakmai önállósága új feladatokat, kihívásokat hozott. A kerettantervek alapokat adnak az intézmény pedagógiai munkájához.

A kerületben egyéb szerkezeti változások is történtek. A XV. kerületi Önkormányzat Képviselőtestülete létrehozta a nevelési-oktatási

központokat./185/1999(IV.12.) sz. határozat. Az új név: a Pestújhelyi Nevelési-Ok-tatási Központ Általános Iskola és Óvoda. Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény, melyben intézményegységeként szakmai tekintetben önálló óvoda és nyolc évfolyamos általános iskola tartozik. (A két óvoda az Őrjárat utcai és a József Attila utcai egységek.)

Az óvodákkal való összevonás 2011/12. tanévig működött. Az iskolarendszer visszaállította az intézmények egyneműsítését, jelenleg Pestújhelyi Általános Iskola néven működik az intézmény.

A mai Pestújhelyi iskola nevelő-oktató munkájának fő területei:

- emelt szintű informatikai oktatás
- idegen nyelv oktatása kisiskolás korban
- művészeti nevelés
- mindennapos testedzés

Az alsó tagozaton iskolaotthonos oktatásban tanulnak a tanulók. Az új, választható tantárgyat életmód és kommunikáció ismereteket 2. osztálytól tanítják.

Fontos megemlíteni még a két új számítógéptermet, melyben a mai kor fontos ismereteit sajátíthatják el a diákok, vagy a hagyományos szakköröket, rajz-, sportszakköröket, énekkari foglalkozásokat. A tanulás mellett sok-sok szabadidős program színesíti az iskola életét.

A történelmi-társadalmi folyamatok sokféle változást okoztak az elmúlt 110 év alatt. Ha végigtekintünk ezen a hosszú időszakon, láthatjuk, hogy a település iskolarendszere komoly változásokon ment keresztül. Volt idő, amikor

Pestújhelyt „iskolavárosnak” nevezték. Ma már csak egy iskola működik. Falai láthatták az elmúlt évszázad eseményeit, a tanulói, tanárai a történelmi pillanatok résztvevői voltak.

Az iskola Pestújhelyen 110 év alatt sokat élt meg. Az iskola centenáriumi kiadványában így fogalmazta meg gondolatait Frák Erika igazgatónő:

„Itt minden felnőtt és kisgyermek név szerint ismeri egymást. A pedagógusok jól ismerik a családokat, hiszen több nemzedék nőtt fel kezük alatt, szülők, nagyszülők térnek vissza gyermekeikkel, unokáikkal. Ez a megtisztelő bizalom minősíti munkánkat. Őszintén hisszük, hogy minden gyer-

mek tehetséges valamiben, s a felnőttek felelőssége, hogy ennek felismeréséhez elvezessék őket. Ezért – alapozó iskola lévén – minden iskolába lépő gyermek értékeinek mielőbbi megismerését tűztük ki célul. Alapvető nevelési feladatunk, hogy korszerű műveltség birtokába segítsük gyermekeinket, sajátítsák el az ezekhez szükséges ismereteket, alkalmazzák tudásukat, igényük és képességük legyen az önművelésre.

Tudjuk, tevékenységünk szolgáltatás, többféle igénynek – fenntartó, szülő, gyermek, társadalmi környezet – kell megfelelnünk.

Erre törekedtünk az elmúlt években, ezt az utat szeretnénk folytatni a jövőben is.”

A Pestújhelyi Iskola az 1980-as években
A RÁKOSPALOTAI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL